

מבוא 2

4	פרק ראשון: גולדה מאיר תולדות חיים.....
8	פרק שני: תחילת הפמיניזם העברי ביישוב בארץ ישראל
8	פמיניזם בתחילת היישוב.....
10	תנועת הפועלות.....
14	פרק שלישי: התייחסותה ותרומתה לקידום נשים עד להקמת המדינה
19	פרק רביעי: התייחסותה ותרומתה לקידום נשים בעשור הראשון למדינה.
25	פרק רביעי: מיסוד תנועת הפועלות והפמיניזם בתקופת המדינה
29	דיון וסיכום
33	ביבליוגרפיה

נושא עבודה: יחסה ותרומתה של גולדה מאיר לקידום נשים בישראל

עבודה זו תבקש לבחון את פעילותה של גולדה מאיר, אשר מילאה תפקידים רבים ביישוב העברי המתחדש ובמדינה העברית הצעירה שקמה ב-48. פעילותה של גולדה הייתה רבה מבחינת ההשפעה על היישוב והיא אחת הנשים הבולטות ביותר שפעלו בתקופה זו בפוליטיקה הישראלית. למרות זאת טענות שונות הראו כי למרות שהיא הייתה בעמדה בכירה היא לא התייחסה ברצינות הדרושה לתנועה למען זכויות הנשים בישראל והיא זכתה לטרוניות רבות בעניין זה.

עבודה זו תבקש לבחון את מידת פעילותה של גולדה עבור תנועת הנשים ולפי זאת לראות מה היה יחסה למען התנועה לזכויות הנשים. האם ניתן להגדיר אותה בתור אישה שפעלה למען קידום הנשים בישראל או שמא היא לא עסקה בכך ופעילותה לא ביטאה יחס חיובי כלפי זכויות הנשים אלא אדישות מסוימת לגבי מצבן ולגבי הדרכים שבהם ניתן יהיה לשפר את מצבן החברתי של הנשים בישראל. על מנת להבין את השפעתה של גולדה מאיר על תנועת הנשים שאלות המחקר של עבודה זו יהיו:

1. מדוע גולדה לא הייתה פעילה באופן מובהק למען קידום הנשים?

2. כיצד קורות חייה תרמו לקידום נשים גם אם היא לא פעלה באופן מכוון לצורך כך?

על מנת לענות על שאלות המחקר אערוך את מבנה הפרקים הבא. הפרק הראשון של העבודה יעסוק בתולדות החיים של גולדה מאיר. הפרק יתאר בקצרה את ילדותה ואת ההתפתחות שלה במשך השנים. במהלך פרק זה אעסוק גם בקצרה בתיאור הפעילות שלה בתור ראש ממשלה. זאת כדי להראות כי קורות חייה תרמו לקידום הנשים גם כאשר פעילות זו לא הייתה מכוונת עבור סיוע למצב הנשים במדינת ישראל. הפרק השני של העבודה יעסוק בתיאור כללי של הפמיניזם הישראלי והדרכים שבהם הוא התפתח במשך השנים. הפרק יתאר את הפמיניזם של תחיל היישוב העברי בארץ וישראל ויתאר את הקמת תנועת הפועלות שהייתה מרכיב חשוב בהתפתחות של הפמיניזם העברי ביישוב העברי.

הפרק השלישי של העבודה יעסוק בתיאור פעילותה של גולדה מאיר למען זכויות הנשים עד להקמת המדינה. הפרק יתאר את הפעילות שלה בתור מנהיגת תנועת הפועלות ואת הפעולות האחרות שהיא ביצעה עד להקמת מדינת ישראל. הפרק הרביעי של העבודה יעסוק בתיאור פעילותה של גולדה מאיר למען זכויות הנשים בעשור הראשון למדינה. הפרק יתאר את הפעילות העיקרית שלהם בהיבטים אלה ואת הדרכים שבהם היא ביקשה להשפיע או השפיעה למרות שלא ביקשה לעשות כן, בעשור הראשון של מדינת ישראל. הפרק החמישי של העבודה יעסוק ב מיסוד תנועת הפועלות והפמיניזם בתקופת המדינה. פרק זה יתאר את הדרכים שבהם המשיכה תנועת הפועלות לעשות חיל במדינת ישראל למרות שהיא לא זכתה לתמיכה רשמית מטעמה של גולדה מאיר. מקורות המידע של עבודה זו יהיו שילוב של מקורות ראשוניים, תיאור אוטוביוגרפי של גולדה מאיר (לפי ספרה "חיי") וספרות מחקר מטעם של חוקרים (אניטה שפירא, יזרעאלי ואחרים) אשר בחנו את הדרכים שבהם השפיעה גולדה מאיר על עיצוב התודעה הנשית ועל עיצוב הפמיניזם בתקופה הראשונית של היישוב העברי ושל מדינת ישראל הצעירה.

בחרתי בנושא זה מאחר וגולדה מאיר הייתה אחת הנשים הבולטות ביותר בתולדות מדינת ישראל, אם לא הבולטת מכולן, למרות שהיא עצמה לא קידמה בצורה רשמית את מעמד האישה ואפילו הגדירה את עצמה בתור לא פמיניסטית במשך כל ימי חייה. מעניין לראות כיצד הצליחה אישה בולטת זו לקדם

פרק ראשון: גולדה מאיר תולדות חיים

גולדה מאיר נולדה ב-3 למאי 1898 ונפטרה בשנת 1978. היא נולדה בעיר קייב שנמצאת כיום באוקראינה ואז הייתה שייכת לאימפריה הרוסית. בילדותה היא הייתה עדה לפוגרום אשר השפיע ועיצב מאוד את תפיסת עולמה בנוגע למצב היהודים בעולם. בשנת 1903 עזבה משפחתה את אוקראינה ועברה להתגורר בארצות הברית. אחותה הייתה פעילה ציונית עוד במושבם באימפריה הרוסית אולם גולדה בשלב זה נמנעה מפעילות כזו. כאשר הגיעו למילוקי בארצות הברית חייתה עימם גולדה במשך כמה שנים ולאחר מכן עזבה את העיר ועברה לגור עם אחותה משום שהיא רצתה לקבל חינוך שהוריה התנגדו אליו¹.

בגיל 17 היא חזרה למילוקי ושבה להתגורר אצל הוריה שהצליחו לשפר את מצבם הכלכלי. לאחר סיום לימודיה היא החלה ללמד בבתי ספר ציבוריים והחלה לגלות עניין במסגרת פעילות פועלי ציון. היא הושפעה מאישים בכירים בתנועה הציונית, כמו דוד בן גוריון ויצחק בן צבי, אשר הגיעו לארצות הברית כדי לשכנע את יהדות המדינות לתמוך בהם. בשל השפעה זו היא החליטה לעלות לארץ ישראל והחלה בפעילות ציונית. בשנת 1918 היא נבחרה על ידי הקונגרס היהודי אמריקאי לאחת הצירות של מילוקי והחלה להרבות בנסיעות פוליטיות על חשבון זמנה עם בעלה, דבר שלא היה נהוג עבור נשים באותה התקופה. בשנת 1921 היא עלתה לארץ ישראל ועברה להתגורר בעיר תל אביב, שהייתה אז עיר בראשית דרכה².

היא עברה לגור בקיבוץ בעמק יזרעאל ועבדה שם במשך תקופה. למרות זאת בעלה לא הצליח להסתדר עם האופי של הקיבוץ ובשנת 1923 היא עברה לגור בירושלים שם היא קיבלה עבודה במשרד סולל בונה על ידי עזרה של דוד רמז. שנים אלו עברו עליה בעוני רב ובקושי ממשי להתמודד עם מציאות החיים הקשה של ישראל דאז. בשנת 1928 היא חוותה תמורה בכך שזכתה לקבל עבודה בתור מזכירת מועצת הפועלות בהסתדרות. תפקיד זה הפך את גולדה להיות ראש ארגון נשים ציוני גדול ומשמעותי. היא עברה לתל אביב עם ילדיה בשל התמיכה הגדולה של רמז אשר העריך אותה ואת היכולת שלה לנהל משימות שונים ולהיות בעלת כריזמה עבור המונהגים תחתיה³.

מאיר.. עמ' 43¹

² מאיר 1975. עמ' 58.

תשע"ב 2012, הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, **גולדה – ביוגרפיה**, יוסי גולדשטיין³